

รายงานสถานการณ์ประมงยุโรปเดือนเมษายน 2563¹

ปิติชาติ ไชยเสนา
เศรษฐกรปฏิบัติการ

แนวโน้มสถานการณ์ประมงยุโรป

รัฐบาลประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรปได้ออกมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ประกอบด้วยการระงับการเดินทาง และการดำเนินธุรกิจ ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ได้รับผลกระทบตลอดทั้งโซ่อุปทานในยุโรป ชาวประมงรายเล็กในยุโรปที่ส่งสัตว์น้ำสดให้กับร้านอาหารได้รับผลกระทบอย่างหนัก จากการปิดการให้บริการของร้านอาหาร โดยยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนตลาดไปยังซูเปอร์มาเก็ตได้ เนื่องจากซูเปอร์มาเก็ตรับซื้อสินค้าสัตว์น้ำแช่แข็งมากกว่า ร้อยละ 90 ของเรือประมงในอิตาลีไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากข้อห้ามจากมาตรการ โควิด - 19 นอกจากนี้ ปัญหาด้านโลจิสติกส์กระทบการค้าสัตว์น้ำเป็นอย่างมาก เนื่องจากสนามบินปิด มีการลดเที่ยวบิน โรงงานแปรรูปปลากระป๋อง รายงานความต้องการซื้อสูงขึ้น และราคามีแนวโน้มสูง

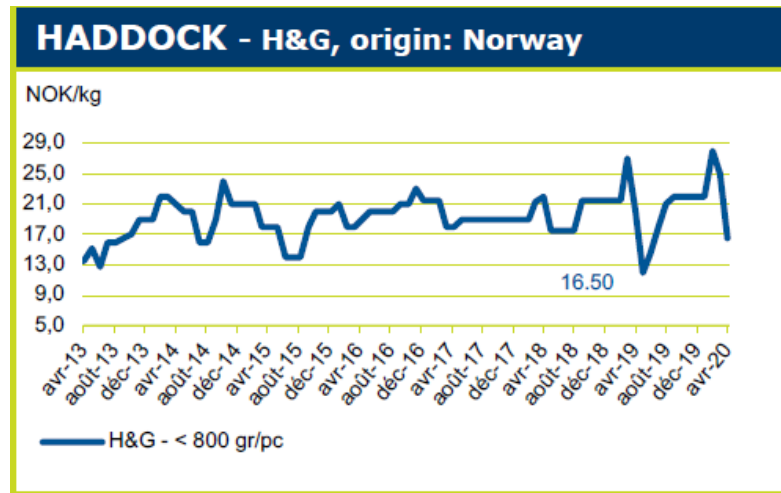
ปลาหน้าดิน (Ground fish)

ผู้จัดส่งสินค้าเนื้อปลาฟิลเล่ (frozen-at-sea : FAS) ประสบความยากลำบาก เนื่องจากร้านฟิชแอนด์ชิป ในอังกฤษต้องปิดบริการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในความพยายามป้องกันการแพร่ระบาดของ โควิด - 19 ปัจจุบันร้านฟิชแอนด์ชิปเริ่มเปิดบริการบ้างแล้ว แต่ส่วนใหญ่ยังคงปิดอยู่จนถึงช่วงกลางเดือนเมษายน

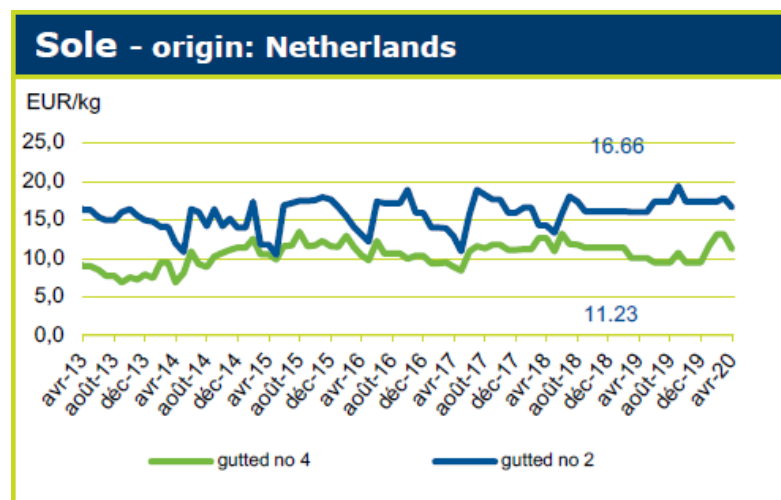
การบริโภคปลาคอดลดลง ทั้งปลาคอดหมักเกลือแร่เป็นชิ้น (wet-salted cod) ที่ทำจากวัตถุดิบปลาคอดแช่แข็ง (*Gadus macrocephalus*) และปลาคอดหมักเกลือแร่เป็นชิ้นที่ทำจากปลาคอดสด (*Gadus morhua*) ที่มาจากหมู่เกาะฟาโรและไอซ์แลนด์ ในช่วงปกติสเปนบริโภคปลาคอดหมักเกลือมากในช่วงเทศกาล Lent ของผู้นับถือคริสต์ แต่ในปีนี้มี การบริโภคน้อยมากจนเกือบเป็นศูนย์ ในอิตาลีมีมาตรการล็อกดาวน์ และขยายขอบเขตพื้นที่สีแดงออกไปนอกเหนือจากเมือง Veneto และ Lombardy ยุโรปมีการระงับใช้ข้อตกลงระหว่างประเทศ Schengen ทำให้เกิดปัญหาด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ ราคาปลาคอดลดลง ยกเว้นซูเปอร์มาเก็ตที่มีความต้องการซื้อปลาคอดหมักเกลือสูงขึ้น นอกจากนั้นยอดขายและคำสั่งซื้อลดลงทั่วทั้งยุโรป

ปลาซีกเดียว (flatfish) จากเนเธอร์แลนด์ ได้รับผลกระทบจากโควิด - 19 ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะปลาชนิดที่มีราคาสูงในกลุ่มนี้ อย่างเช่นปลา Dover sole ซึ่งจะมีขายในร้านอาหารยุโรปทางตอนใต้ ถึงแม้ความต้องการซื้อจากภาคค้าปลีกยังคงสูง โดยเฉพาะปลาฟิลเล่แช่แข็ง แต่โดยภาพรวมแล้วตลาดได้รับผลกระทบ นอกจากนั้น โควิด - 19 ยังกระทบไปตลาดคำสั่งในมอสโคว์ ทำให้ความต้องการซื้อปลา Alaska Pollock ลดลง

¹ European Price Report Issue 1/2018, January 2018. Rome, Italy.

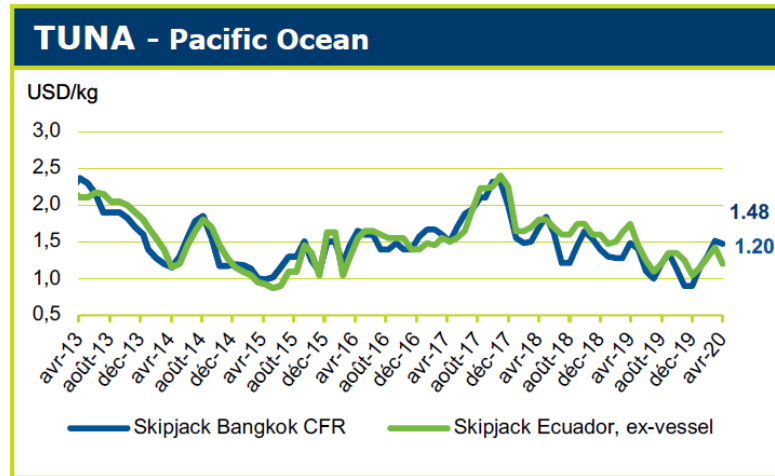
แผนภูมิที่1 แนวโน้มราคาปลา Haddock จากนอร์เวย์

แผนภูมิที่2 แนวโน้มราคาปลา sole จากเนเธอร์แลนด์

ปลาทูน่า (Tuna-Billfishes)

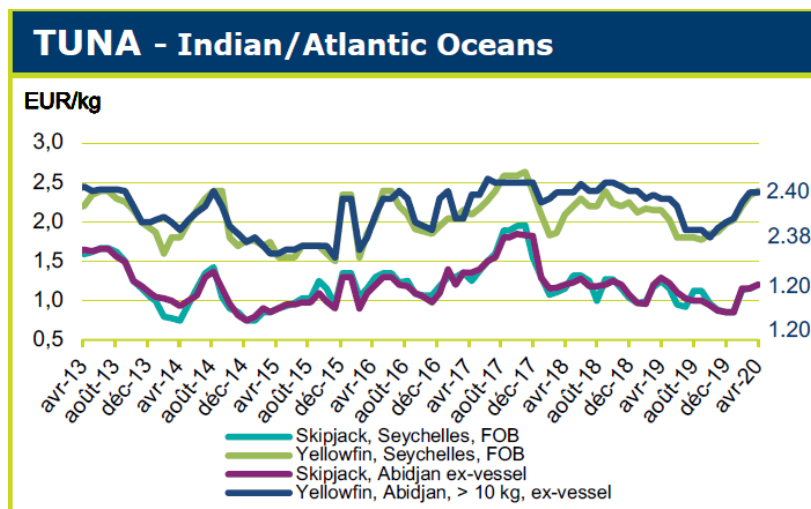
การทำประมงทูน่าในแปซิฟิกตะวันตก และแปซิฟิกตอนกลาง (WCP) มีสถานการณ์เหมือนเดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่การทำประมงทูน่าในพื้นที่นี้ได้ปริมาณไม่มาก จำนวนเรือขนถ่ายทูน่าไปยังไทยยังคงต่ำ แต่วัตถุดิบคงเหลือในโรงงานแปรรูปที่ไทยยังมีเพียงพอ การขนถ่ายทูน่าในพื้นที่แปซิฟิกตะวันตก และแปซิฟิกตอนกลาง ได้รับผลกระทบจากโควิด - 19 เนื่องจากท่าเรือหลายแห่งปิดไม่ให้อเรือขนถ่ายและเรือประมงเข้าเทียบท่า คำสั่งซื้อสินค้าแปรรูปสำเร็จสำหรับร้านค้าปลีกยังคงสูง ขณะที่ทูน่าขนาดสำหรับส่งให้ภาคบริการร้านอาหารมีคำสั่งซื้อลดลง เนื่องจากมาตรการล็อกดาวน์ในหลายประเทศ ในส่วนราคาทูน่าสคิปแจ็กมีราคาอยู่ในระดับเดียวกับเดือนมีนาคม 2563

แผนภูมิที่ 3 แนวโน้มราคาปลาทูน่าท้องแถบจากกรุงเทพฯ (ราคา CFR) และเอกวาดอร์ (ราคาสินค้าหน้าท่า)

การจับทูน่าในมหาสมุทรอินเดียอยู่ในระดับปานกลาง วัตถุประสงค์ของเหลือในโรงงานแปรรูปท้องถิ่นยังมีเพียงพอ คำสั่งซื้อสินค้าแปรรูปเพิ่มขึ้น โรงงานแปรรูปมีกำลังการผลิตลดลง เนื่องจากมาตรการป้องกัน โควิด - 19 ราคาทูน่าสคิปแจ็ก และทูน่าครีบเหลืองสูงขึ้นต่อเนื่อง

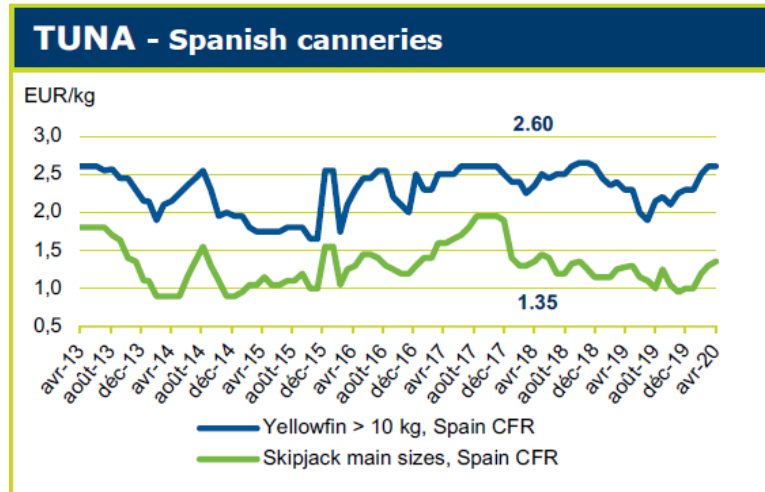
การทำประมงทูน่าในมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันออกได้ปริมาณดี วัตถุประสงค์สำหรับแปรรูปในโรงงานท้องถิ่นยังมีปริมาณเพียงพอ แต่เนื่องจากมาตรการป้องกัน โควิด - 19 ทำให้กำลังการผลิตของโรงงานลดลงเหลือร้อยละ 50 ความต้องการซื้อจากโรงงานลดลงส่งผลให้ราคาทูน่าสคิปแจ็กลดลงร้อยละ 20 จากระดับราคาในกรุงเทพฯ ขณะที่ราคาทูน่าครีบเหลืองยังคงที่

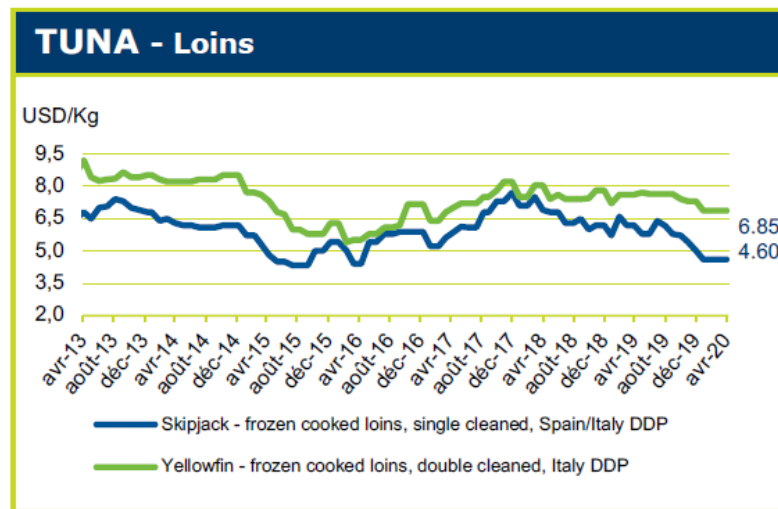
แผนภูมิที่ 4 แนวโน้มราคาปลาทูน่าสคิปแจ็กและทูน่าครีบเหลืองจากมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแอตแลนติก

อัตราการจับทูน่าในมหาสมุทรแอตแลนติกพัฒนาดีขึ้น ในระดับปานกลาง แต่ปริมาณวัตถุประสงค์ในโรงงานท้องถิ่นยังอยู่ในระดับต่ำ - ปานกลาง เนื่องจากสินค้าขาด ทำให้ทูน่าสคิปแจ็กและทูน่าครีบเหลืองมีราคาสูงขึ้น

ราคาทูน่าสคิปแจ็กในยุโรปยังคงสูงขึ้น ขณะที่ราคาทูน่าครีบเหลืองคงที่ ราคาทูน่าลอยนส์คิปแจ็กปรุงสุกยังคงที่ ยอดขายทูน่าในน้ำมันบรรจุกระป๋องสูงขึ้น เนื่องจากมาตรการล็อกดาวน์เพื่อป้องกันโควิด- 19 ในช่วงสองสัปดาห์สุดท้ายของเดือนกุมภาพันธ์ ถึงสัปดาห์แรกของเดือนมีนาคม ยอดขายทูน่ากระป๋องเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.5 , 36.5 และ 9.6 ตามลำดับ

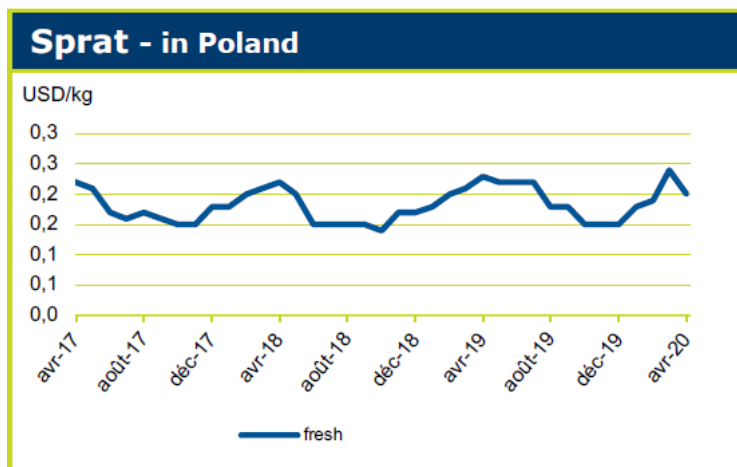
แผนภูมิที่ 5 แนวโน้มราคาเนื้อทูน่าสคิปแจ็กและคริบเหลืองในตลาดสเปน

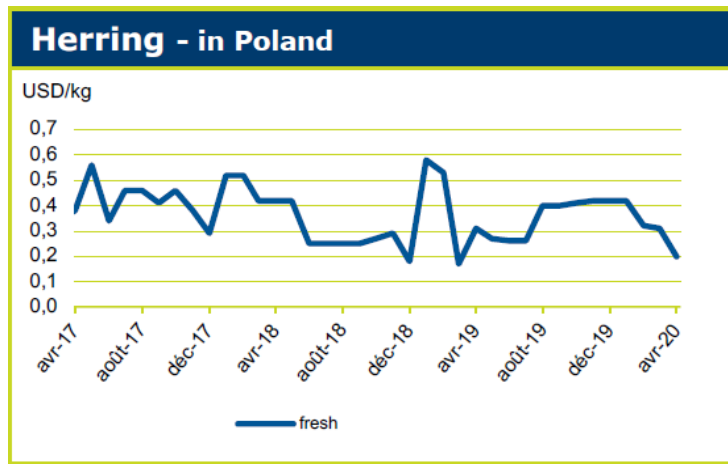
แผนภูมิที่ 6 แนวโน้มราคาเนื้อทูน่าลอยนในตลาดสเปนและอิตาลี

ปลาผิวน้ำขนาดเล็ก (Small Pelagics)

สินค้าปลาผิวน้ำขนาดเล็กได้รับความสนใจจากผู้บริโภค เนื่องจากมีคุณภาพดี และราคาต่ำ การค้ามีแนวโน้มทิศทางที่ดี โปแลนด์มีความต้องการซื้อปลาเฮอริงและปลา sprat สูง แต่ราคาลดลงตามฤดูกาล

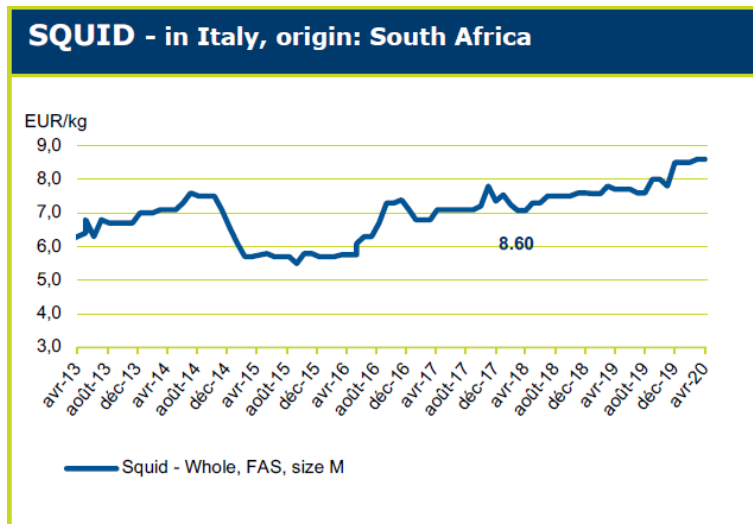
แผนภูมิที่ 7 แนวโน้มราคาปลา Sprat ในตลาดโปแลนด์

แผนภูมิที่ 8 แนวโน้มราคาปลา Herring ในตลาดโปแลนด์

หมึก (Cephalopods)

ความต้องการหมึก (octopus) และหมึกกล้วย (squid) ได้รับผลกระทบจากมาตรการป้องกัน โควิด - 19 โดยเฉพาะการปิดร้านอาหารในสเปน ซึ่งเป็นตลาดหมึกตลาดหลักในยุโรป ผู้ซื้อบางรายขอเลื่อนการขนส่งสินค้าออกไป 2 - 3 เดือน และหวังว่าสถานการณ์จะคลี่คลายในช่วงฤดูร้อนของยุโรป ส่งผลให้ความต้องการซื้อลดลง และราคาลดลงตามถึงแม้จะมีสินค้าปริมาณจำกัดก็ตาม สถานการณ์หมึกในช่วงที่เหลือของปีขึ้นอยู่กับว่ามาตรการป้องกันโควิด - 19 จะกระทบฤดูกาลท่องเที่ยวในยุโรปช่วงหน้าร้อน มากน้อยแค่ไหน

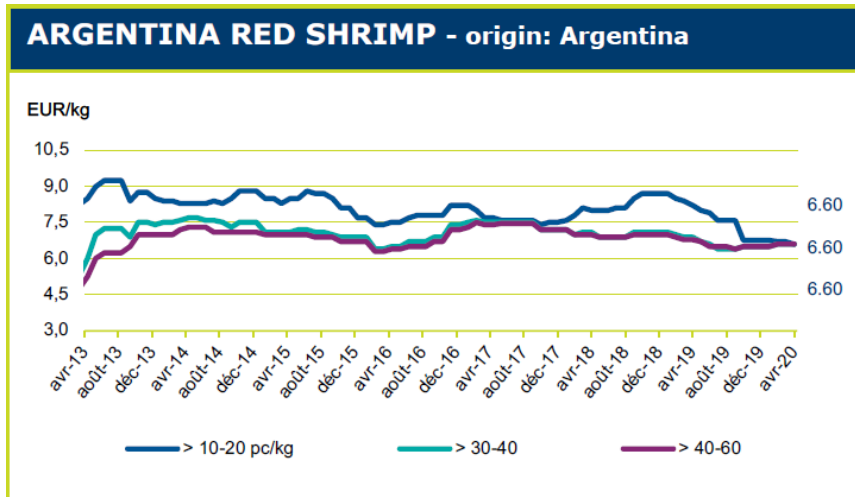
แผนภูมิที่ 9 แนวโน้มราคาหมึกจากแอฟริกาใต้ในตลาดอิตาลี

กุ้ง ปู (Crustaceans)

ตลาดกุ้งในสหภาพยุโรปได้รับผลกระทบจากโควิด - 19 และเศรษฐกิจที่ชะงักงัน ร้านอาหารต่างๆ ปิดทำให้ความต้องการซื้อกุ้งในภาคบริการอาหารอยู่ในภาวะหยุดนิ่ง แต่ยอดขายกุ้งแช่แข็งในซูเปอร์มาเก็ตกลับสูงขึ้น และทำให้สินค้าขาด ประกอบกับโรงงานผลิตกุ้งของอินเดียปิดชั่วคราว และมาตรการที่ส่งผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ราคากุ้งแช่แข็งสูงขึ้น ต่อมาช่วงกลางเดือนเมษายน โรงงานแปรรูปกุ้งของอินเดียเปิดทำการ และอินเดียประกาศยกเว้นการล๊อคดาวน์กับภาคการผลิตสินค้าประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมที่สำคัญ รัฐมนตรีมหาดไทยของอินเดียประกาศให้การดำเนินงานด้านประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นไปตามปกติ แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม และข้อปฏิบัติทางสุขอนามัย

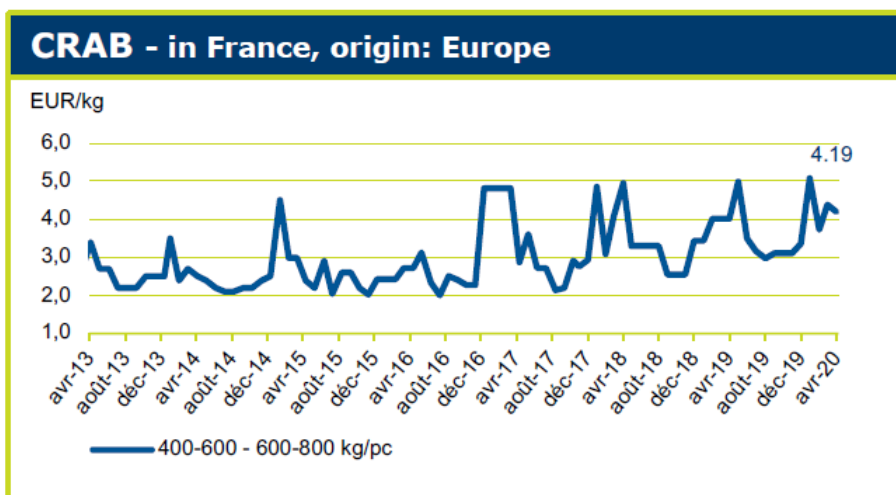
ผู้ผลิตกุ้งอินโดนีเซียรายงานความต้องการซื้อต่ำ และแจ้งว่าผลผลิตในเดือนพฤษภาคมจะมีเพียงครึ่งหนึ่งจากช่วงปกติ ซึ่งเป็นช่วงวันหยุดยาวหลังรอมดอน เนื่องจากผู้แปรรูปกุ้งต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกัน โควิด -19 กับพนักงานทุกคน ทำให้กระทบต่อกำลังการผลิต

สถานการณ์ตลาดกุ้งในยุโรปโดยเฉพาะที่สเปน นำเข้ากุ้งลดลง จากที่เคยนำเข้าจากอาร์เจนตินา แต่ปัจจุบันกลับมียอดขายต่ำ และไปยังภาคค้าปลีกทั้งหมด กุ้งทุกขนาดมีราคาเท่ากัน กุ้งจากอาร์เจนตินาไปยังซูเปอร์มาเก็ตในราคา 9.99 ยูโรต่อกิโลกรัม ซึ่งเป็นราคาที่ลดลง การทำประมงบริเวณทางตอนเหนือของเส้นขนานที่ 41 ในอาร์เจนตินาจะเริ่มวันที่ 18 เมษายน ซึ่งล่าช้าไป 2 เดือน เมื่อเทียบกับปี 2562 อย่างไรก็ตามเรือประมงส่วนใหญ่ไม่น่าจะทำประมง เนื่องจากตลาดหลักมีความต้องการซื้อน้อย

แผนภูมิที่10 แนวโน้มราคากุ้ง red shrimp จากอาร์เจนตินา

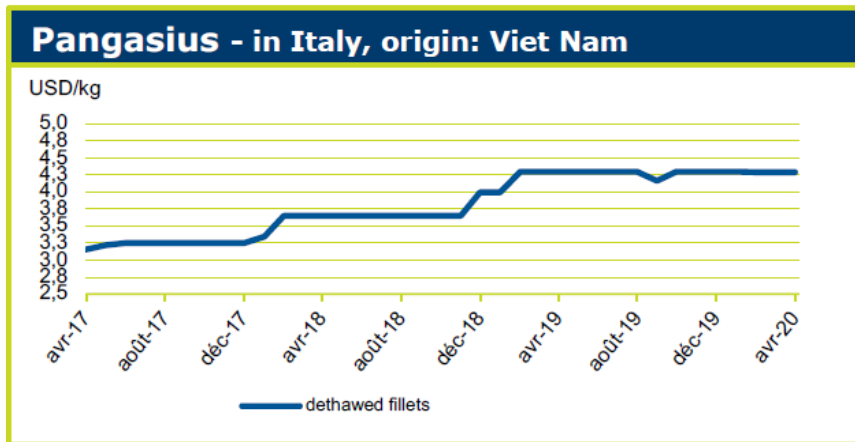
ปริมาณปูที่ขึ้นท่ามีปริมาณน้อยเป็นปกติสำหรับช่วงเวลานี้อของปี ราคาปูลดลงเนื่องจากการส่งออกไปจีนลดลง จากผลของโควิด -19 ยุโรปปิดการให้บริการอาหารทะเล ส่งผลให้ยอดขายสินค้าสำหรับช่วงเทศกาลได้รับผลกระทบ ยอดขายกุ้งล็อบสเตอร์ซึ่งเป็นอาหารทะเลราคาแพง ได้รับผลกระทบจากการปิดร้านอาหารเช่นกัน และกระทบไปถึงร้านค้าปลีกอาหารทะเลด้วย

แผนภูมิที่11 แนวโน้มราคาปูจากยุโรปในตลาดฝรั่งเศส

ปลาน้ำจืด (Freshwater fish)

ร้าน fish and chips 10,000 แห่งปิดลงทำให้กระทบการนำเข้าปลาแพงกาเซียสตอร์ ฟิลเล เนื่องจากช่วงก่อนหน้ามีการใช้ปลาชนิดนี้ในร้าน fish and chips แทนปลาคอดซึ่งมีราคาแพง

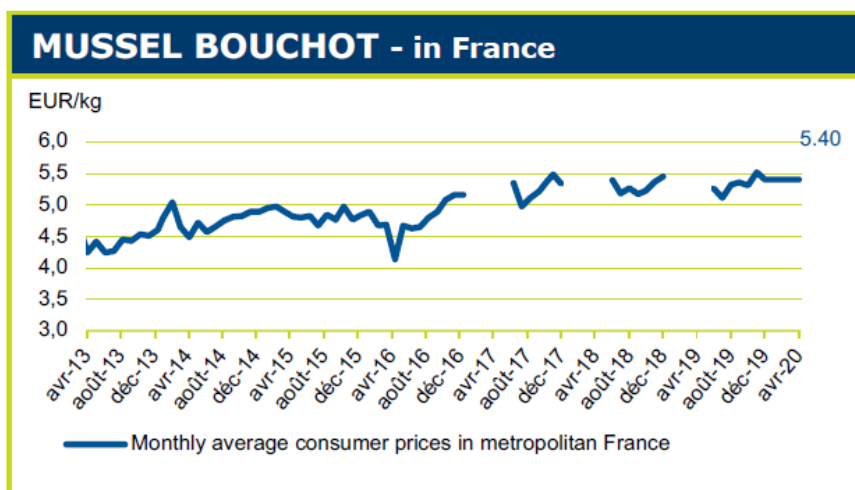

แผนภูมิที่ 12 แนวโน้มราคาปลาแพงกาเซียสตอร์จากเวียดนามในตลาดอิตาลี

หอยสองฝา (Bivalves)

วิกฤติโควิด ได้ส่งผลกระทบต่อขยายอาหารทะเลโดยรวมและโดยเฉพาะต่อสินค้าหอยสองฝาซึ่งเป็นสินค้าสำหรับช่วงเทศกาลด้วย ความต้องการซื้อจากร้านอาหารต่างๆลดลง เนื่องจากร้านถูกปิดร้าน และรวมไปถึงยอดค้าปลีกลดลงเช่นกัน ฝรั่งเศส อิตาลี สเปน ไม่อนุญาตให้มีการเดินทางช่วงวันหยุดอีสเตอร์ ครอบครัวไม่มีการมารวมตัวกัน ที่เคยทำให้ยอดขายสูง เหมือนอย่างเคย

ยอดขายหอยนางรมต่ำมาก เนื่องจากผู้สูงอายุอยู่กับบ้าน และผู้บริโภคไม่ให้ความสนใจอาหารทะเลราคาแพง ส่งผลต่อผู้เลี้ยงชาวฝรั่งเศส จากที่ประสบปัญหา Norovirus มาตั้งแต่ช่วงปลายปี 2562 ก่อนหน้านี้แล้ว

แผนภูมิที่ 13 แนวโน้มราคาหอยแมลงภู่มัสเซลบูชอต ในตลาดฝรั่งเศส

ปลาแซลมอน (Salmon)

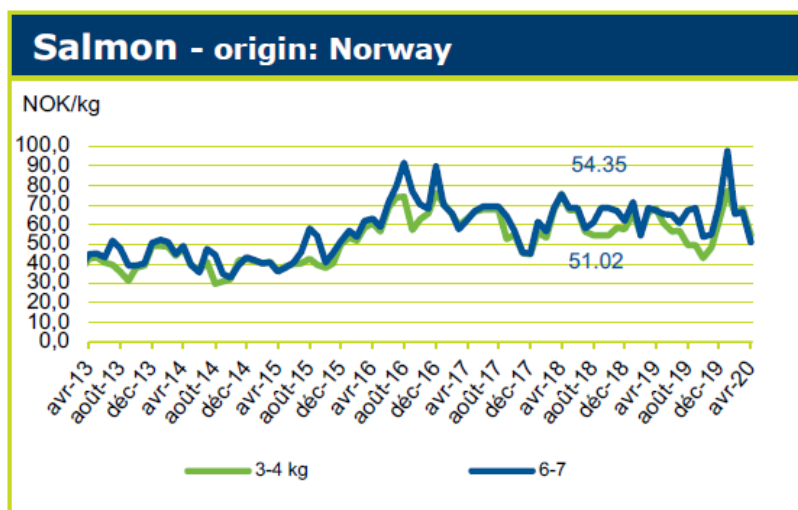
สถานการณ์ปลาแซลมอนปี 2562 ถึงต้นปี 2563 เป็นไปด้วยดี แต่ต่อมาปัจจุบัน ตลาดอยู่ในช่วงขาลง เนื่องจากความต้องการซื้อลดลง จากผลกระทบของโควิด - 19 ที่กระทบตลาดเป็นวงกว้าง

สมาคมอาหารทะเลนอร์เวย์ (NSC) รายงานว่า ในปี 2563 ผลผลิตปลาแซลมอนแอตแลนติกจะเติบโตร้อยละ 2 -3 ปีก่อนหน้าเติบโตร้อยละ 7 ถึงแม้ปริมาณผลผลิตปลาแซลมอนจะน้อย แต่ราคาในปีนี้ยังคงไม่ลดลง ราคาส่งออกเฉลี่ยในเดือนมีนาคม 64.98 นอร์เวย์โครนต่อกิโลกรัม ลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อนหน้า

นอร์เวย์ส่งออกแซลมอนเดือนเมษายน 85,000 ตัน มูลค่า 6,100 ล้านนอร์เวย์โครน ปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 4 มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 NASDAQ salmon index ประจำสัปดาห์ที่ 15 ปี 2563 แซลมอนนอร์เวย์ราคาอยู่ที่ 52.74 นอร์เวย์โครนต่อกิโลกรัม ลดลงร้อยละ 20 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า และลดลงร้อยละ 21 เมื่อเทียบกับช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า

ภาคร้านอาหารและบริการจัดเลี้ยง ซึ่งเป็นผู้ซื้อแซลมอนจากฟาร์มเพาะเลี้ยง ปริมาณมาก และเป็นตลาดหลัก ตลาดหลักทุกแห่งได้รับผลกระทบจากโควิด -19 ทำให้ต้องปิดชั่วคราว นักวิเคราะห์คาดว่าความต้องการแซลมอนของโลกจะลดลงอย่างน้อยร้อยละ 15 รวมถึงการที่ผู้บริโภคหันไปซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปแช่แข็งเพิ่มขึ้น และมาตรการด้านการเดินทางและขนส่ง สินค้าไปกับสายการบินที่มีผู้โดยสารทำได้ยากขึ้น ทำให้กระทบภาคค้าปลีกปลาสดทั้งแซลมอน และปลาเทราต์ ในส่วนของหน่วยงานด้านการป้องกันสิ่งแวดล้อมของสกอตแลนด์ (SEPA) ได้ผ่อนปรนกฎระเบียบ ทั้งเรื่องการจำกัดการผลิต เนื่องจากเห็นถึงความยากลำบากในสถานการณ์ขณะนี้

ในช่วงกลางเดือนเมษายน สัญญาซื้อขายล่วงหน้า (FishPool) อยู่ที่ 50 นอร์เวย์โครนต่อกิโลกรัม (4.77 เหรียญสหรัฐอเมริกา) สำหรับช่วงที่เหลือของปี ถึงแม้ตลาดที่สำคัญของแซลมอนอย่างเช่นจีน เริ่มผ่อนคลามาตรการป้องกันโควิด-19 บ้างแล้ว แต่กิจกรรมทางเศรษฐกิจยังคงลดลงอยู่ต่อไปอีกหลายเดือน การผลิตแซลมอนของนอร์เวย์และชิลีคาดว่าจะลดลงร้อยละ 2 และร้อยละ 5 ตามลำดับ และนอร์เวย์มีต้นทุนการผลิตสูง และถึงแม้ผลผลิตน้อยจะส่งผลให้ราคาสูงขึ้นบ้าง แต่ก็ลดลงสู่ระดับเท่าทุน ถ้าหากสภาพตลาดยังคงเป็นอยู่เช่นนี้ และจะกระทบต่อผู้เพาะเลี้ยงแซลมอนและรายได้จากการส่งออกที่จะลดลง

แผนภูมิที่ 14 สถานการณ์ราคาแซลมอนจากนอร์เวย์

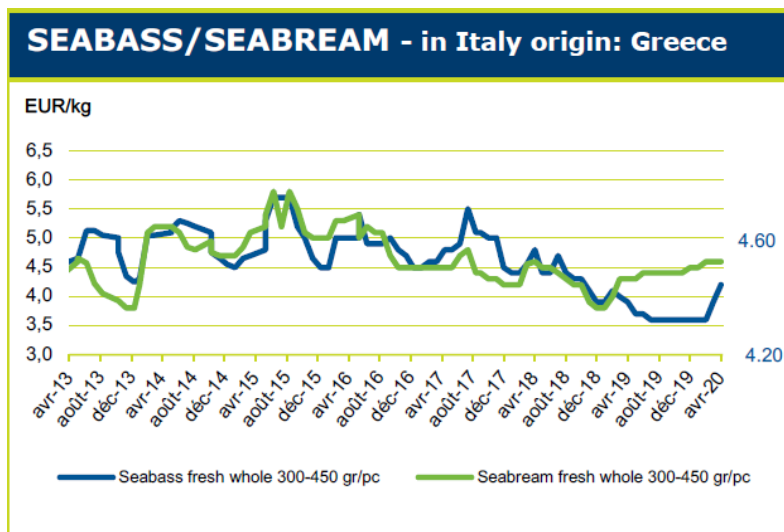
ปลาเทราต์ (Trout)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาการผลิตปลาเทราต์จากนอร์เวย์เติบโตอย่างมากและต่อเนื่องมาจนถึงไตรมาสแรกปี 2563 ปริมาณผลผลิตในเดือนมีนาคม 2563 เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 จากช่วงเดือนเดียวกันของปี 2562 ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 46 มูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ราคาปลาเทราต์มีความสอดคล้องกับราคาปลาแซลมอนในทิศทางเดียวกัน โดยที่ราคาแซลมอนยังคงสูงทั้งที่การผลิตก็มีการเติบโต อย่างไรก็ตามตั้งแต่มีการระบาดของโควิด -19 ราคาปลาเทราต์ลดลงเหลือ 50.41 นอร์เวย์โครนต่อกิโลกรัม ในช่วงสัปดาห์ที่ 15 ของปี 2563 ลดลงร้อยละ 28 จากช่วงสัปดาห์เดียวกันของปีก่อนหน้า

ปลากะพงขาว (Seabass) ปลาตะเพียนทะเล (Seabream)

โดยปกติปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลในตลาดยุโรป จะเริ่มมียอดขายที่สูงขึ้นตามฤดูกาลในช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม เนื่องจากความต้องการจากร้านอาหารจะเข้ามาในช่วงนี้ แต่ปีนี้มาตรการป้องกันโควิด -19 ได้เปลี่ยนภาพนี้ไปสิ้นเชิง ตั้งแต่เริ่มมีมาตรการล็อกดาวน์ภาคค้าปลีกปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลมียอดขายเพิ่มขึ้นบ้าง แต่ตลาดหลักยังคงเป็นภาคบริการร้านอาหารในยุโรปซึ่งได้รับผลกระทบต้องปิดเกือบหมดทั้งในอิตาลีและสเปน

ในเดือนเมษายนราคาขายปลาทั้งสองชนิดสูงขึ้น แต่ต้นทุนโลจิสติกส์และต้นทุนขายสูงมาก ปริมาณผลผลิตปลาในบ่อเลี้ยง และสินค้าคงเหลือในบริษัทผู้ผลิตเริ่มได้รับผลกระทบจากราคาที่ตกต่ำ และประสิทธิภาพขาดทุนอย่างหนัก ตัวแทนจากอุตสาหกรรมปลากะพงขาวในกรีซแจ้งว่า ความกดดันด้านสถานะทางการเงินอยู่ในระดับที่อันตราย และมีการเรียกร้องให้รัฐบาลให้การช่วยเหลือแล้ว

แผนภูมิที่ 15 สถานการณ์ราคาปลากะพงขาวและปลาตะเพียนทะเลในตลาดประเทศอิตาลี